

Vastaus Kokoomuksen valtuustoryhmän, Sosialidemokraattisen valtuustoryhmän, Svenska folkpartiets fullmäktigegrupp ja Keskustan valtuustoryhmän aloite turvata mahdollisuus tutustua sisäilmatutkimusraportteihin maksutta

VD/2646/00.02.00.03/2021

HP/JH/KN/LS

Kokoomuksen valtuustoryhmän, Sosialidemokraattien valtuustoryhmän, Svenska folkpartiets fullmäktigegrupp ja Keskustan valtuustoryhmä jättivät seuraavan työjärjestyksen mukaisen valtuustoaloitteen:

”Turvataan mahdollisuus tutustua sisäilmatutkimusraportteihin maksutta.

Vantaa on viime vuosina harppauksin parantanut sisäilmaongelmiin puuttumista. Kaupungin sisäilmaprosesseja on kehitetty tutkimuksien, suunnittelun ja korjausten osalta. Myös viestintään ja tietojen avoimeen saatavuuteen on panostettu lisäresursseja.

Sisäilma-asioissa tärkeää on luotettava ja ymmärrettävä tiedotus sekä hyvä vuorovaikutus eri osapuolien kesken. Sisäilmatutkimusraportit ovat julkisia dokumentteja. Kaikilla tulee olla oikeus tutustua näihin dokumentteihin maksutta. Pidämme hyvänä käytäntönä sitä, että kaikki uudet sisäilmatutkimusraportit lisätään aina kaupungin nettisivuille.

Kun raportteja julkaistaan verkossa, raporttien tulee olla tietosuojamääräysten mukaisia. Tietosuojalain mukaan verkossa ei saa julkaista ihmisten henkilötietoja ja terveystietoja. Nämä seikat huomioidaan uusien raporttien valmistelussa niin, etteivät raportit vaadi erillistä tietosuojalain mukaista käsittelyä.

Myös vanhat raportit on pyydettyäessä mahdollisuus saada tutustuttavaksi. Vanhojen raporttien haasteena on se, ettei niitä ole laadittu suoraan tietosuojalain mukaisiksi. Tämän vuoksi raportit vaativat aina ennen luovutusta tietosuojalain mukaisen arvion ja käsittelyn.

Vanhojen raporttien käsittely ei ole resurssiongelma, kun kyse on yksittäisistä ja selkeästi rajatuista tietopyynnöistä. Ongelmia kohdataan, jos joku tekee tietopyyntöjä sadoista raporteista. Tällöin raporttien tietosuojalain mukainen tarkastus vaatii kaupungin sisäilma-asiantuntijoilta kuukausien työn. Henkilöstöresurssit ovat pois akuuttien sisäilmatutkimusten tekemisestä.

Me allekirjoittaneet valtuutetut pidämme tärkeänä, että julkisiin tutkimusraportteihin tutustuminen on mahdollista ja maksutonta.

Toisaalta emme halua, että kaupungin sisäilma-asiantuntijoiden työaikaa menee kuukausien edestä vanhojen raporttien tietosuojalain mukaiseen käsittelyyn massiivisten tietopyyntöjen seurauksena. Työn painopisteen tulee olla akuuttien sisäilmaongelmien ratkaisemisessa.

Esitämme ratkaisuna, että kaikkiin alkuperäisiin asiakirjoihin olisi mahdollisuus tutustua kaupungin tiloissa varaamalla aika etukäteen. Näin turvattaisiin laajojen tietopyyntöjen tapauksessa sekä maksuton tiedonsaantioikeus että sisäilma-asiantuntijoiden mahdollisuus keskittyä työssään sisäilmaongelmien ratkaisemiseen.”

Päätös:

Päätettiin ottaa asia käsiteltäväksi ja lähettää valtuustoaloite kaupunginhallitukselle valmisteltavaksi.

Kaupunkiympäristön toimiala toteaa vastauksenaan seuraavaa:

Kaupunkiympäristön toimialan kiinteistöt ja tilat -palvelualue teettää konsulttitöinä vuosittain kymmeniä tutkimusraportteja, joiden tarkoituksena on kartoittaa kaupungin omistamien rakennusten kuntoa ja sisäilmaolosuhteita. Raportit ovat pääosin julkisia. Kaupunki julkaisee osan raporteista verkkosivuillaan, minkä lisäksi kenellä tahansa on oikeus asiakirjapyyntöön perusteella saada asiakirja, ellei se sisällä lain mukaan salassa pidettävää tietoa. Mikäli asiakirja on osittain salassa pidettävä, kaupungilla on velvollisuus toimittaa se pyytäjälle siten peitettynä, ettei salassapito vaarannu mutta toisaalta turvaten asiakirjajulkisuuden periaatteen toteutumisen mahdollisimman laajasti.

Asiakirjajulkisuudesta ja yleisimmistä salassapitoperusteista säädetään laissa viranomaisten toiminnan julkisuudesta (jatkossa julkisuuslaki). Sisäilmaolosuhteisiin liittyvien tutkimusraporttien sisältämät salassa pidettävät tiedot ovat tyypillisesti joko rakennusten turvajärjestelyihin ja väestönsuojeluun liittyviä tietoja (julkisuuslaki 24 § mom. 1 kohdat 7 ja 8) tai yksittäisen henkilön terveystietoja (julkisuuslaki 24 § mom. 1 kohta 25). Raporteissa olevat terveystiedot liittyvät tilanteisiin, joissa tutkimuksen kohteena olevassa kiinteistössä on todettu sisäilmaoireilua, jota raportissa kuvataan. Oireilu tietyssä rakennuksessa tai edes tietyssä tilassa ei automaattisesti ole salassa pidettävää tietoa. Jos oireiden ilmenemispaiikka on kuitenkin rajattu siten, että oireilu on yhdistettävissä yksittäiseen henkilöön, kyse on julkisuuslain nojalla salassa pidettävästä terveystiedosta.

Vantaan kaupunki ei ole tehnyt linjausta sisäilmatutkimusraportteihin liittyvien asiakirjapyyntöjen maksullisuudesta, vaan näihin liittyvissä asiakirjapyyntöissä noudatetaan samoja periaatteita kuin kaikissa muissakin kaupungille tulevista asiakirjapyyntöissä. Tavanomaiset asiakirjapyyntöt toimitetaan aina veloitusetta. Kaupunginhallitus on kuitenkin tehnyt 26.3.2015 § 54 päätöksen, jonka mukaan erityisiä toimenpiteitä vaativasta asiakirjapyyntöstä veloitetaan tiedon esille hakemisesta sekä salaisten osien tarkastamisesta tai poistamisesta 50 euroa jokaiselta alkavalta tunnilta asiakirjapyyntöön käsittelyyn kuluvaan työmäärän mukaan. Sisäilmatutkimusraportteihin kohdistuvat maksulliset tietopyynnot koskevat tyypillisesti useita, jopa kymmeniä raportteja, joiden käsittely vaatii päivien työn. Maksullisuuden arvioinnissa huomioidaan pyydettyjen raporttien lukumäärän lisäksi niiden sivumäärä, joka vaihtelee kymmenistä satoihin sivuihin.

Kaupunki ei voi antaa kuntalaisille mahdollisuutta tutustua omissa tiloissaan alkuperäisiin raporteihin, jos niihin sisältyy julkisuuslain perusteella salassa pidettäviä tietoja. Julkisuuslain mukainen salassapitovelvoite esimerkiksi terveystietojen kohdalla ei ole riippuvainen siitä, millä tavalla tiedot toimitetaan. Mahdollisuus tutustua asiakirjoihin kaupungin tiloissa ei siis poistaisi kaupungilta veloitetta varmistua asiakirjojen tietosuojasta ennen niiden luovuttamista nähtäville. Näin ollen ehdotus ei vähentäisi sitä työtä, joka asiakirjojen etsimiseen ja salassa pidettävien tietojen peittämiseen menee.

Eniten salassa pidettäviä terveystietoja on vanhoissa sisäilmaraporteissa, koska tietosuojaan ei ole raporttia tehdessä kiinnitetty riittävästi huomiota. Henkilötietojen käsittelyyn liittyvä lainsäädäntö on viime vuosina muuttunut ja tietoisuus henkilötietojen suojauksen vaatimuksista on kasvanut. Kaupunkiympäristön toimiala toimii jatkossa siten, että arkaluontoiset henkilötiedot eriytetään niin, että dokumentteja voidaan luovuttaa tiedostoja erikseen käsittelemättä. Kun raportit laaditaan alusta alkaen siten, että ne eivät sisällä yksilöitävissä olevia terveystietoja, kaupunki voi entistä avoimemmin julkaista

niitä verkossa. Samalla tietopyyntöjen käsittely helpottuu ja maksullisten tietopyyntöjen osuus vähenee entisestään. Kaupunkiympäristön toimiala soveltaa laskutettavan tietopyynnön vaatimaa työmäärää vanhojen sisäilmaraporttien osalta siirtymäkaudella siten, että laskutusperusteeksi ei riitä muutaman tunnin työ, vaan vasta noin yhden kokonaisen työpäivän kestävä tietopyyntöön vastaaminen käynnistää laskutuksen. Tällä tavoin toimimalla pystytään turvaamaan yksittäisten raporttien toimittaminen maksutta. Kaupunkiympäristön toimiala huolehtii jatkossa siitä, että julkisuuslain mukaista yhden kuukauden määräaikaa noudatetaan tietopyyntöihin vastaamisessa.

Jatkossa sisäilmatiedotteista tehdään aiempaa yksityiskohtaisempia ja kerrotaan aiempaa laajemmin tutkimustuloksista ja löydöksistä.

Kaupunginhallitus 12.4.2021 § 18

Kaupunkiympäristön toimialan apulaiskaupunginjohtajan esitys:

Päätetään:

- antaa aloitteen allekirjoittaneille valtuutetuille toimialan esityksen mukainen kaupunginhallituksen vastaus,
- esittää kaupunginvaltuustolle merkittäväksi kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Käsittely:

Asian käsittelyn aikana apulaiskaupunginjohtaja täydensi toimialan vastausta seuraavasti:

Viidennen kappaleen loppuun lisättiin seuraavat virkkeet:

"Kaupunkiympäristön toimiala soveltaa laskutettavan tietopyynnön vaatimaa työmäärää vanhojen sisäilmaraporttien osalta siirtymäkaudella siten, että laskutusperusteeksi ei riitä muutaman tunnin työ, vaan vasta noin yhden kokonaisen työpäivän kestävä tietopyyntöön vastaaminen käynnistää laskutuksen. Tällä tavoin toimimalla pystytään turvaamaan yksittäisten raporttien toimittaminen maksutta.

Kaupunkiympäristön toimiala huolehtii jatkossa siitä, että julkisuuslain mukaista yhden kuukauden määräaikaa noudatetaan tietopyyntöihin vastaamisessa."

Vastauksen loppuun lisättiin seuraava virke:

"Jatkossa sisäilmatiedotteista tehdään aiempaa yksityiskohtaisempia ja kerrotaan aiempaa laajemmin tutkimustuloksista ja löydöksistä."

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Lisäksi merkittiin, että vihreiden kaupunginhallitusryhmä jätti asiaan seuraavan pöytäkirjalausuma, johon perussuomalaisten kaupunginhallitusryhmä yhtyi:

Jatkossa kaikki tutkimustulokset ja mittaukset, jotka eivät ole ristiriidassa tietosuojalain kanssa, tulee julkistaa kaupungin nettisivuilla. Tietosuoja koskee vain tiettyyn henkilöön yhdistettävissä olevia henkilötietoja eikä näin ollen rakennukseen liittyviä oiretietoja. Tiedonkulun parantamiseksi ja luottamuksen saavuttamiseksi kaupungin sivuilla on hyvä olla sisäilmatutkimukset, oirekyselyjen ja -seurannan tulokset, tarkastuspöytäkirjat ja korjauskehotukset sekä korjausten dokumentointi. Muistutamme myös, että valmiista tiedostoista tai niiden vähäisestä käsittelystä ei saa julkisuuslain mukaan pyytää maksua. Kustannustehokkainta on, kun kaikki dokumentit ovat netissä.

Kaupunginhallituksen esitys:

Päätetään merkitä kaupunginhallituksen vastaus tiedoksi.

Päätös:

Hyväksyttiin esitys.

Muutoksenhaku: 2. Valituskielto

Liite:

- allekirjoitettu Kokoomuksen valtuustoryhmän, Sosialidemokraattien valtuustoryhmän, Svenska folkpartiets fullmäktigegrupp ja Keskustan valtuustoryhmän aloite turvataan mahdollisuus tutustua sisäilmatutkimusraportteihin maksutta

Lisätiedot:

Talous- ja hallintojohtaja Jonna Hohti, puh. 043 826 8687, etunimi.sukunimi[at]vantaa.fi